

**KONSTANTIN
PRESLAVSKY
UNIVERSITY
SHUMEN**

**ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ“**

КОЛЕЖ - ДОБРИЧ

**КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА
НА СПЕЦИАЛНОСТ „НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА И
ЧУЖД ЕЗИК (АНГЛИЙСКИ ЕЗИК)“**

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.2. Педагогика

Образователно-квалификационна степен: Професионален бакалавър

Професионална квалификация: Начален учител. Начален учител по чужд език

Квалификационна характеристика на специалност „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“, ОКС „професионален бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	25.09.2026 г.	стр. 1 от 9
---	-----------	------------	---------------	-------------

Квалификационната характеристика на специалиста, завършил специалност „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“ в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, както и учебният план, осигуряващ неговата подготовка, са съобразени със Закона за висше образование, Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“, с Наредбата за държавните изисквания за придобиване на проф. квалификация „Учител“, Националната класификация на професиите и длъжностите и Наредба №15 за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, съобразена е с Европейската квалификационна рамка, Националната квалификационна рамка на Република България, както и с Правилник за структурата и организацията на процеса на обучение в Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

I. ЦЕЛИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Специалност „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“ в образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“ е ориентирана към подготовката на специалисти, чиито образователни и квалификационни характеристики, позволяват успешно осъществяване на обучението, възпитанието, развитието и социализацията на учениците в началния етап на основната образователна степен за постигане на изискванията на Държавните образователни стандарти. Специалността „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“ има за цел да подготви педагози в началното образование с възможност за пълноценна изява и реализация като: начални учители и учители по чужд език в началното училище, преподаватели в езикови школи, центрове за работа с деца. Това определя насочеността на обучението на студентите в образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“ към:

- получаване на задълбочена фундаментална и специална подготовка в сферата на началната педагогика, психологията и съответния чужд език;
- овладяване на английски език на ниво B2 и по-високо;
- специализирана методическа подготовка по чужд език, по прилагането на новите технологии в чуждоезиковото обучение и интегрирането на чуждия език в общообразователния процес;

Квалификационна характеристика на специалност „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“, ОКС „професионален бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	25.09.2026 г.	стр. 2 от 9
---	-----------	------------	---------------	-------------

- получаване на академична общообразователна, чуждоезикова, психолого-педагогическа, социолингвистична и психолингвистична подготовка, овладяване основите на изкуствата (музика, изобразително, театрално и приложно изкуство);
- усвояване на комуникативно-експресивни и практически умения за учебна, възпитателна и езикова реализация;
- проявяване на професионална компетентност за успешно прилагане на придобитите теоретични знания от областта на методиката в следните направления: български език, чужд език, математика, природонаучното направление, изобразително изкуство, музика, двигателна дейност и технологии.

Обучението и квалифицираната подготовка на завършилите специалността се постига в рамките на общотеоретичната, специализиращата и практическата подготовка чрез задължителните, избираемите, факултативните дисциплини и практическо обучение по време на следването.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

Компетентности на завършилите студенти образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“

Обучението на бъдещия начален учител и учител по чужд език в начална образователна степен е насочено към формиране на интелектуално-познавателна, мотивационно-ценностна, педагого-комуникативна и действено-практическа компетентност. Обучението осигурява придобиването на компетентности, необходими за упражняване на учителската професия, обособени в следните групи:

1. Преподаване – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител в областта на дидактиката, методиката на обучението по преподаваните в началния етап на основното образование учебни предмети, методика на обучението по чужд език, прилагането на ИКТ в обучението и включват необходимите за началния учител знания, умения и отношения за организиране на процеса на обучение, осъществяване на преподаването и подпомагане на ученето, и постигането на успешни резултати в овладяването на учебното съдържание.

2. Взаимоотношения с учениците – компетентности, свързани с професионално-педагогическата и професионално-психологическата подготовка на началния учител по учебни дисциплини, в които се овладяват знания, развиват се умения и отношения, насочени

Квалификационна характеристика на специалност „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“, ОКС „професионален бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	25.09.2026 г.	стр. 3 от 9
---	-----------	------------	---------------	-------------

към ефективно взаимодействие с учениците в началния етап на основното образование, като в основата на компетентността е подготовката за ефективно общуване с учениците както в процеса на преподаване на учебното съдържание, така и в ситуации, свързани с личностното им развитие и междуличностните взаимоотношения в ученическата общност, в контекста на индивидуалния и диференцирания подход.

3. Взаимоотношения с другите педагогически специалисти – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител по учебни дисциплини, насочени към постигане на ефективност във взаимоотношенията му с учители и други педагогически специалисти за постигане както целите на обучението, така и цели, свързани с личностното развитие на учениците; подготовка в областта на планирането, организирането и осъществяването на съвместни дейности с други учители и педагогически специалисти, в т.ч. екипно взаимодействие, както и обсъждане и вземане на решения при възникнали проблемни ситуации в класната стая или в други пространства на територията на училището или извън него.

4. Ранно чуждоезиково обучение – компетентности и умения, свързани с многоезиковата компетентност и използването на съответстващи на възрастовата група техники и подходи.

5. Лидерство – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител по учебни дисциплини, в които се усвояват знания, развиват се умения и отношения за ролята на учителя като лидер в класната стая в активно сътрудничество с учениците, който планира и се стреми към реализация на развиващи цели и високи очаквания по отношение на техните учебни постижения, така че началният учител да мотивира учениците да участват активно в образователни дейности, насочени към личностно развитие, да стимулира иновативност и креативност в рамките на педагогическото взаимодействие в класната стая и извън нея, ефективно да подготвя учениците за многобройните предизвикателства, пред които предстои да се изправят в живота си.

6. Работа с родителите и семейната общност – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител в областта на учебни дисциплини, насочени към усвояване на знания, развитие на умения и отношения за ефективно взаимодействие с родителите и други представители на семейната общност.

7. Възпитателна работа – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител в областта на теорията и методиката на възпитанието, насочени към усвояването на знания, развитието на умения и отношения за

Квалификационна характеристика на специалност „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“, ОКС „професионален бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	25.09.2026 г.	стр. 4 от 9
---	-----------	------------	---------------	-------------

подпомагане на процеса на личностно развитие на учениците в началния етап на основното образование като индивидуалности и членове на обществото.

8. Работа в мултикултурна и приобщаваща училищна среда – компетентностите, свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител в областта на приобщаващото, интеркултурното и гражданското образование.

1. Област и обхват на знанията

Завършилите образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“, специалност „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“ трябва да притежават интегративни и интердисциплинарни знания, свързани с:

- научните области, на които съответстват учебните предмети, по които се преподава в началния етап на основното образование;
- процесите, свързани с ограмотяването и формирането на другите основни учебни умения, начините на учене в процеса на обучението и дидактическите възможности за съобразяване с тях;
- фонетиката, лексиката, морфологията и синтаксиса на чуждия език, методика на ранното чуждоезиково обучение и детската чуждоезикова литература;
- методите, средствата, технологиите, стратегиите, чрез които ефективно да бъде усвоявано учебното съдържание;
- подходите, методите, стратегиите за осъществяване на междупредметни връзки и интегралност в процеса на обучението; за прилагане на споделено преподаване с други учители в рамките на един учебен час;
- адаптирането на подходите, диференциация и индивидуализация в процеса на обучението;
- структурата и спецификата на организиране и провеждане на целодневна организация на учебния ден;
- формите и методите за обективно и справедливо оценяване, обработка и анализ на резултатите от извършения контрол съгласно Наредба №11 за оценяване на резултатите от обучението на учениците;
- средствата и стратегиите за прилагане на информационните и комуникационните технологии в процеса на обучение в електронна среда, за развитие на дигитални, медийни и езикови компетентности.

Квалификационна характеристика на специалност „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“, ОКС „професионален бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	25.09.2026 г.	стр. 5 от 9
---	-----------	------------	---------------	-------------

2. Област и обхват на уменията

- мотивиране на учениците в началния етап за овладяване на основните учебни умения, отговорно и съзнателно отношение към ученето, провокиране на интереса и любопитството им към изучаваното както в процеса на обучение, така и самостоятелно;
- прилагане на разнообразие от класически и иновационни методи, средства, стратегии, технологии за реализиране на междупредметни връзки и интегралност в обучението, чрез които да се постига оптимална ефективност в процеса на обучение;
- организиране на дейности, свързани с овладяване на основните учебни умения, ученето и развитието на личността, в рамките на целодневната организация на учебния ден;
- прилагане на адекватни подходи, форми и методи на оценяване на постиженията на учениците;
- оказване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците чрез пълноценно включване в образователната и социалната среда;
- сътрудничество и взаимодействие във възпитателно-образователния процес с учениците и всички заинтересовани страни;
- адаптиране на оригинални текстове на английски език и други автентични материали към особеностите на класа; умения за прилагане на интегрирано обучение по предмет и език;
- интегриране на дигиталните технологии във възпитателно-образователния процес;
- установяване и проследяване на напредъка за придобиване на ключови компетентности посредством мониторинг и анализ на образователните резултати и формираните компетентности;
- създаване, водене и съхраняване на задължителната учебна документация;
- управление на класа и организиране на подходяща работна учебна атмосфера;
- спазване на етичните и правните норми във взаимоотношенията с учениците както в пряко, така и в опосредствано междуличностно взаимоотношение; поддържане на конструктивни професионални взаимоотношения в общуването с другите педагогически специалисти, родителите и представители на семейната общност, други институции и организации.

3. Компетентности (знания и умения, прилагани в практиката):

3.1. Личностни компетентности:

- професионална мотивираност и отношение към бъдещата професия и реализация;

Квалификационна характеристика на специалност „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“, ОКС „професионален бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	25.09.2026 г.	стр. 6 от 9
---	-----------	------------	---------------	-------------

- изградено умение за самостоятелно учене, по-нататъшно самообучение и професионално усъвършенстване;
- развити аналитично мислене, критична оценъчност, бърза ориентация, съобразителност, находчивост, предвидливост, решителност;
- формирана култура на общуване при спазване на общочовешките ценности и етичния кодекс за работа с ученици и етичния кодекс на образователната общност;
- изградена култура за работа в екип и спазване на професионална етика;
- ерудираност (обща и специална култура), индивидуална интелигентност, социална интелигентност, емоционална интелигентност, психична устойчивост;
- креативност, иновативност, изобретателност, инициативност;
- организираност, самодисциплинираност, критичност, адаптивност, мобилност.

3.2. Социални и граждански компетентности:

- поддържане на професионални взаимоотношения, изградени на основа на общи интереси за работа в екип и професионални мрежи;
- партньорство с педагогическите специалисти, създаване и поддържане на конструктивни професионални взаимоотношения, методическа и организационна подкрепа;
- взаимодействие с други педагогически специалисти за осигуряване на равни образователни възможности при интеграцията на учениците;
- приобщаване на родителите за постигането на образователните цели;
- организиране и провеждане на родителски срещи, дейности и мероприятия;
- изпълнение на съвместни инициативи и проекти на институцията с обществения съвет, родителски клуб/актив, настоятелство и други партньорски организации.

3.3. Професионални компетентности:

- създаване на педагогически условия за възпитание и обучение ;
- прилагане на знанията и уменията от областта на методиките на обучение в начална училищна степен и чужд език в процеса на образование и възпитание;
- планиране, организиране, провеждане и контролиране на педагогическия процес;
- прилагане на творчески подход при реализиране на учебните програми по съответните учебни предмети;
- ранно чуждоезиково преподаване – владене и прилагане на съвременни методи и подходи, адаптиране и съставяне на собствени дидактични материали за работа по чужд език;

Квалификационна характеристика на специалност „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“, ОКС „професионален бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	25.09.2026 г.	стр. 7 от 9
---	-----------	------------	---------------	-------------

- познаване на държавните образователни стандарти и учебните програми по преподаваните учебни предмети и умения за дефиниране на ясни образователни цели и избор на подходи и техники за учене и мотивиране на учениците;
- използване на актуални методи и форми на обучение, чрез които се поддържа оптимална активност и самостоятелност у учениците;
- реализиране на съвременни образователни програми и прилагане на съвременни технологии в образователния процес в различни социокултурни условия;
- реализиране на личностно-ориентиран подход в работата;
- планиране и организиране на различни форми на взаимодействие със семейството, социалните партньори и неправителствените организации;
- интегриране на знания и умения в практически опит; адекватно адаптиране на професионалната компетентност към изменящите се условия на труд;
- демонстриране на мотивационно-ценностна ориентация, адекватна на конкретната социална среда и съобразена със спецификата на регионалната мултикултурна и мултиетническа ситуация;
- прилагане на познания и компетенции от различни зони на обществения живот в работата с ученици и при работа в екип;
- ефективно взаимодействие с родителите и представителите на семейната общност при отчитане на спецификата и разнообразието от семейни модели;
- притежаване на диагностична компетентност за оценяване на ефективността на общообразователната подготовка и обучението по чужд език; разработване и прилагане на ефективен инструментариум за проверка и оценка (диагностика) на постигнатите резултати на учениците.

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Завършилите специалността „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“ в образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“ получават педагогическа подготовка за работа в детски и социално-педагогически учебни заведения. Могат да извършват образователни, възпитателни, консултативни, организационни и управленски дейности, да бъдат назначавани и да работят на следните длъжности (съобразно Националната класификация на професиите и длъжностите в Република България):

1. Начален учител

Квалификационна характеристика на специалност „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“, ОКС „професионален бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	25.09.2026 г.	стр. 8 от 9
---	-----------	------------	---------------	-------------

2. Учител по чужд език в началния етап на основната образователна степен
3. Учител-възпитател в началното училище
4. Възпитател в извънучилищни институции за деца
5. Преподавател по чужд език в извънкласни и извънучилищни дейности/занимания по интереси

6. Преподавател по чужд език в обслужващи звена в системата на народната просвета
7. Консултант-експерт в институции, работещи с децата в начална училищна възраст
8. Специалист в детски отдел и институция за масова и художествена комуникация
9. Преподавател в детски школи и центрове за работа с деца

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННАТА СТЕПЕН „ПРОФЕСИОНАЛЕН БАКАЛАВЪР“ ПО СПЕЦИАЛНОСТ „НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА И ЧУЖД ЕЗИК (АНГЛИЙСКИ ЕЗИК)“

Степента „професионален бакалавър“ по Начална училищна педагогика и чужд език (английски език) се придобива след тригодишен курс на обучение (6 семестъра и 180 кредита) в редовна форма на обучение.

Дипломирането се осъществява след успешно положени:

- Държавен практико-приложен изпит по начална училищна педагогика и чужд език (английски език) – 10 кредита.
- Писмен държавен изпит по начална училищна педагогика и чужд език (английски език) – 10 кредита.

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Да продължи образованието си в образователно-квалификационна степен „магистър”.

Да участва в различни форми на продължаващо обучение през целия си живот.

Квалификационна характеристика на специалност „Начална училищна педагогика и чужд език (английски език)“, ОКС „професионален бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	25.09.2026 г.	стр. 9 от 9
---	-----------	------------	---------------	-------------